

Pospíšil, Ivo

Porada slavistů v Brně a projekt nové organizace

Slavica litteraria. 2011, vol. 14, iss. 2, pp. 191-192

ISSN 1212-1509 (print); ISSN 2336-4491 (online)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/115821>

Access Date: 28. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

vystoupení analyzoval slovensko-německé vztahy v delikátním období 40. let 20. století (za nacistického Německa a první Slovenské republiky). Pro řadu přítomných to byly velmi důležité a zajímavé souvislosti, které se reflektovaly i v diskusních vystoupeních. Mária Bátorová na příkladu esejistiky Dominika Tataruky demonstrovala propojení literatury, politiky, historie, výtvarného umění a kultury. Na obecnější téma areálu střední Evropy a nadnárodního a národního promluvil autor těchto řádků. Podstatná byla bohatá diskuse, která po každém vystoupení následovala: šla k jádru věci, byla někdy polemická a razantní, rozšiřovala pohled na traktovanou tematiku.

Významnou součástí konference bylo autorové čtení z rukopisu Pavla Taussiga *Hana* (v autorově zastoupení je poutavě přečetla Eva Faithová); Pavel Vilikovský sám přečetl úryvky z nového románu *Pes na ceste* a Anton Baláž úryvky úvodní části z nového románu

Prehovor, Ezechiel! Pokus o vzkriesenie Jána Lajčičiaka. Oba autoři potom reagovali na řadu dotazů a účastníci se generální diskuse.

Konferenci je mnoho, včetně literárněvědných a mezinárodních. Ale tato měla přece jen jiný charakter v tom, že měla zřetelně iniciační ráz: otvírala novou etapu ve zkoumání literatury na bázi důsledné a kvalifikované komparatistiky a stejně kvalifikované multidisciplinarity; i když nejde vždy o zcela nové věci, již obnova nebo obnova s výrazným posunem (nové přístupy současné sociologie, filosofie a historie) ukázaly na otvírající se možnosti pro nové generace literárních vědců.

Iniciační a inovativní krok Katedry slovenského jazyka a literatury Pedagogické fakulty Univerzity Komenského v čele s vědeckou garantkou konference vzbudil oprávněnou pozornost a značný ohlas v odborné i širší veřejnosti.

Ivo Pospíšil

PORADA SLAVISTŮ V BRNĚ A PROJEKT NOVÉ ORGANIZACE

Ve dnech 26.–27. října 2011 se v rámci mezinárodní spolupráce konala v Brně První mezinárodní porada slavistů na téma *Mezinárodní slavistika – problémy společenské pozice, organizace a metodologie*, která má založit tradici takových setkávání v různém složení i v budoucnu. Jednání, které zahájil proděkan pro vědu Filozofické fakulty Masarykovy univerzity prof. Jan Zouhar a druhý den proděkan pro studium dr. Jan Pavlík, mělo za cíl projednat situaci slavistiky v současném světě, její společenskou pozici a organizaci, metodologii a nové formy meziuniverzitní spolupráce. Jednání zahájil svým vystoupením prof. Lucjan Suchanek (Krakov), jenž v rámci svého tématu *Россиєведение и эмигрантология – новые сферы славистских исследований* analyzoval vznik a rozvoj svého vlastního projektu emigrantologie z konce 90. let 20. století vyhlášený na krakovském kongresu slavistů v roce 1998. Slavisté z Katovic a Bialsko-Bialé prof. Emil Tokarz a prof. Bożena Tokarzová ve společném referátu *Polska slawistyka i jej problemy we współczesnym świecie* demonstrovali možnosti multilaterální spolupráce na vytváření společných studijních programů a výstupů v podobě diplomů; ředitel Institutu

slavistiky Poznaňské univerzity prof. Bogdan Zieliński promluvil o úkolech a potížích současné slavistiky a zdůraznil nezbytnost nových metodologických přístupů, jež jsou v některých slavistických komunitách – na rozdíl od řady oficiálních konferencí a setkání – již běžné. Prof. Mária Bátorová (Bratislava, SAV a UK) v referátu o motivu vody v díle Dominika Tataruky ukázala několik takových přístupů současné poetologie, prof. Hanna Kowalska-Stus (Krakov) v referátu na téma *Программы обучения в области культуроведения в польских вузах с учетом славянских культур* analyzovala přístup krakovské areálové slavistiky k integraci slavistiky jako komplexní disciplíny, prof. Ivo Pospíšil v pojednání „*Nový svět“ a pozice slavistiky a literárněvědné slavistiky/lekcce z dějin české slavistiky: problémy zralé k řešení* na příkladu vývoje slavistiky na poli literární vědy s pozadím v novějších dějinách českém slavistiky prezentoval nezbytný posunu pozice slavistiky nejen širší aplikací nových přístupů, ale také změnami v mezinárodním organizování slavistů, doc. Libor Pavera (Bielsko-Biala) poukázal na nutnost i úskalí procesu „odcházení od filologie“ v komplexu slavistiky

tických bádání a prof. Miloš Zelenka (České Budějovice) v historicky koncipovaném referátu se současnými přesahy *Tradice literárněvědných organizací v českém prostoru* na příkladech metodologického vývoje a metodologické tolerance či intolerance upozornil na inspirační momenty dalšího vývoje. Účastníci byli seznámeni s rozsáhlým materiálem-referátem *Кризис славистики и возможные пути его преодоления посредством международных научных проектов (памятная записка)* prof. Petara Bunjaka (Bělehrad), který v něm využil svých rozhovorů s předsedou Asociace srbských slavistů a jedním z iniciátorů brněnského setkání a propagátora nového mezinárodního

organizování slavistů prof. Bogoljuba Stankoviće (Bělehrad), jenž se opřel o svou mnohaletou zkušenost z organizování rusistických setkání o ruštině v jinoslavanském prostředí.

Na závěr porady její účastníci vypracovali materiál, který na základě dosavadních zkušeností mezinárodní slavistiky a průběhu porady doporučuje zahájit práce na založení alternativní a komplementární, nezávislé profesní mezinárodní slavistické organizace s konkrétním vědeckým programem a sítí projektů a spolupracovníků s názvem Mezinárodní asociace slavistů.

Ivo Pospíšil

ČESKO-SLOVENSKÁ KONFERENCE VE ZNAMENÍ POSTMODERNY

Centrum filologicko-areálových studií při Ústavu slavistiky Masarykovy univerzity v součinnosti s Literárním informačním centrem v Bratislavě a Českou asociací slavistů uspořádalo 29. listopadu 2011 v Brně jednodenní workshop (XV. brněnskou česko-slovenskou konferenci) na téma **Postmodernismus: smysl, funkce a výklad (jazyk – literatura – kultura – politika)**. Zájem o téma, které navrhla pracovnice Literárního informačního centra, spisovatelka Dana Podracká, se zjevně těšilo značné oblibě, účastníků bylo kolem dvaceti pěti. V omezeném časovém limitu 10-12 minut přednesli své příspěvky provázené bohatou a často polemickou diskusí, které zahrnovaly nejen česko-slovenský aspekt, ale také obecné pohledy na tuto problematiku. Toto brněnské setkání, které bylo součástí, jak již uvedeno, široké mnohaleté tradice brněnské slovakistiky, mělo tedy širší mezinárodní význam.

Bylo atraktivní již tím, že pozvání přijali skuteční, hlavně slovenští koryfejeové literární vědy, kteří se problematikou postmoderny speciálně zabývají (všichni profesori), a to Tibor Žilka, literární teoretik a jeden ze zakládajících členů Nitranského týmu, Viliam Marčok, jenž o postmoderně napsal řadu studií a speciální knihu o postmoderně obecně a slovenské zvláště. Z dalších účastníků uvádíme Márii Bátorovou, emeritní předsedkyni slovenského PEN-klubu, Vieru Žemberovou, která se zabývá také současnou slovenskou li-

teraturou, spisovatele Antona Baláže a Hanu Voisine-Jechovou, francouzskou slavistku českého původu ze Sorbony.

Viliam Marčok hovořil obecně o smyslu literární postmoderny, Tibor Žilka o typologii slovenského postmodernismu, Mária Bátorová o materialistických a relativistických pohledech na člověka v díle Dominika Tatarky, Anton Baláž o manifestech a deklaracích slovenských literátů ve 20. století, Hana Vousině-Jechová si položila otázku, zda je postmodernismus ještě moderní nebo módní a Viera Žemberová se zabývala postmoderními postupy v tvorbě Karla Horáka. Jedinou účastnicí-lingvistkou byla známá slovakistka a obecná lingvistka Emília Nemcová, jež hovořila o jazykovém aspektu postmoderny, český kompozitolog František Všeticka promluvil o slovenských souvislostech Neffových Šňatků z rozumu, o paradoxech střeoevropského postmodernismu mluvil Petr Kučera, autor těchto řádků se dotkl své koncepce kvazipostmodernismu, Libor Pavera pojednal o postmoderně a nových technologiích. Výrazná byla účast mladší a mladé, hlavně literárněvědné generace, jejíž představitelé tu vystoupili s různými tématy, jako např. Eva Faithová (Postmoderné, kyberpunkové tendence v díle Michala Hvoreckého, Michala Habaja a Petra Šuleja), Kristián Benyovszky („Existuje postmoderná?“ Česko-slovensko-maďarské reflexie), Zuzana Vargová (Postmoderne tendencie v díle I. Otčenáška), Josef Šaur (Ke koncepci slovenských dějin v české historiografii), Eva